BEGROTING 2023

GELIJKE KANSEN OP GEZOND LEVEN

Gezond² doet leven!

GGD Hart voor Brabant

Inhoud

Klik op het hoofdstuk of de paragraaf om direct daarheen te gaan. Klik daarna op Index om terug te gaan naar de inhoudsopgave.

Inleiding **3**

1. Programma Publieke gezondheid **5**
1.1 Jeugdgezondheid 8
1.2 Gezondheidsbescherming 9
1.3 Gezondheidsbevordering en leefstijl 12
1.4 Monitoren, signaleren en advies 13
1.5 Toezicht houden 14
1.6 Publieke gezondheid bij rampen en crises 15
1.7 Openbare geestelijke gezondheid 16

2. Financiën **17**

3. Bijzondere onderwerpen **21**
3.1 Bedrijfsvoering 22
3.2 Tarieven 2023 24
3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25
3.4 Financiële status en weerbaarheid 27
3.5 Onderhoud kapitaalgoederen 28
3.6 Financiering 29
3.7 Verbonden partijen[1] 30

4. Het overzicht van baten en lasten **31**
4.1 Uitgangspunten 32
4.2 Overzicht van baten en lasten 33
4.3 Baten 34
4.4 Lasten 35
4.5 Investeringskredieten 36
4.6 Reserves 37
4.7 Voorzieningen 38
4.8 Meerjarenraming 2023-2026 39

BIJLAGEN
Bijlage 1 – Gemeentelijke bijdrage 2023 **41**
Bijlage 2 – Nominale ontwikkelingen **42**
Bijlage 3 – Balans meerjarenraming 2023-2026 **43**
Bijlage 4 – Taakvelden **44**
Bijlage 5 – EMU-Saldo **45**

[1] De paragrafen Lokale heffingen en Grondbeleid zijn niet op de GGD van toepassing en staan dus niet in dit hoofdstuk.

Inleiding

Mensen gezonde kansen bieden om alles uit hun leven te halen. Dat is onze missie. Want als ze zich gezond voelen, kunnen ze meedoen en alles uit het leven halen. Dat maakt zelfredzamer én gelukkiger.

Samen met inwoners, gemeenten en partners werken we eraan om mensen zo gezond mogelijk te laten leven. We houden de gezondheid in de gaten, moedigen gezond gedrag aan en beschermen tegen bedreigingen.

Mensen zijn verantwoordelijk voor hun eigen gezondheid, maar vertrouwen ook op de overheid voor steun en bescherming: publieke gezondheid. De gemeenten in Brabant-Noord en Midden-Brabant beleggen deze taken bij de GGD Hart voor Brabant (hierna: de GGD). Dat staat in de Wet publieke gezondheid. En er zijn nog andere wetten die leiden tot GGD-taken, zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO-toezicht, plustaak), de Wet veiligheidsregio's (rampenbestrijding) en de Wet kinderopvang (toezicht). Verder bepalen lokaal en landelijk beleid hoe ons werk eruit ziet

Op weg naar de resultaten

Rapportages laten zien dat we goed op weg zijn om de doelen uit de beleidsvisie 2019-2023 te halen. Natuurlijk had de coronacrisis gevolgen voor die doelen. Maar we denken dat we op het juiste spoor zitten: we hebben onze opdrachten in beeld en we boeken resultaten. Dit leidt tot duidelijkheid voor de toekomst. Wel staat het werk nog onder druk door de coronacrisis en nieuwe ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne en de vluchtelingen uit dat land. We vertrouwen hier op onze processen en de crisisstructuren.

Deze begroting neemt u mee in hoe we, in lijn met de kadernota 2023, vormgeven aan onze ambities. We zetten de laatste stappen om de resultaten te bereiken uit de beleidsvisie, we noemen de belangrijkste ontwikkelingen en we kijken ook vooruit, naar de jaren na 2023.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 vindt u onze ambities en daarna zijn er 7 paragrafen over onze (wettelijke) taken. Deze paragrafen hebben een vaste volgorde: hoe vullen we die taak in, wat meten we en welk werk ligt er nog voor 2023. Hierna volgt hoofdstuk 2, met de financiële gevolgen. In de hoofdstukken 3 en 4 staan de wettelijk verplichte onderdelen en berekeningen.

's-Hertogenbosch, 7 april 2022,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

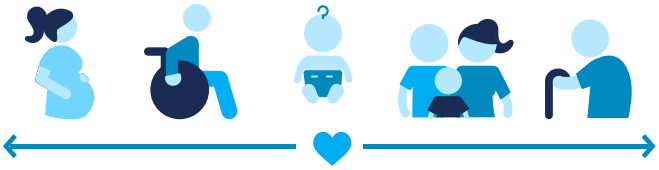
Vastgesteld door het algemeen bestuur van de GGD Hart voor Brabant in zijn vergadering van 8 juli 2022,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.A.G. Hillenaar,
voorzitter

De GGD in één oogopslag

Waar we voor staan en waar we voor gaan

Wij bewaken, beschermen en bevorderen de gezondheid van ruim

1 miljoen inwoners

waarvan ruim 200.000 jeugdigen

We zetten daarbij extra in op de gezondheid van mensen in kwetsbare situaties

Zodat alle mensen gezonde kansen krijgen om alles uit hún leven te halen

Organisatie & werkgebied

800 medewerkers

maken zich sterk voor de gezondheid van alle inwoners en spelen in op de lokale situatie

Circa **60** consultatiebureaus

5 regionale vestigingen

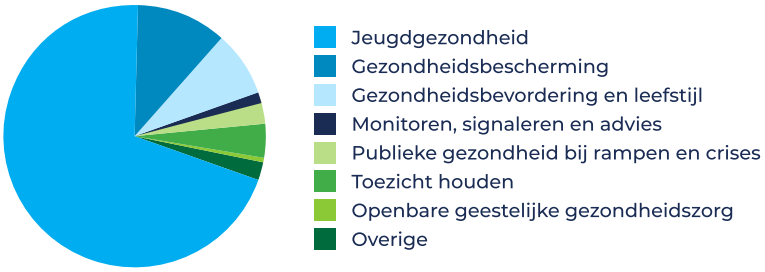
19 gemeenten

Taken

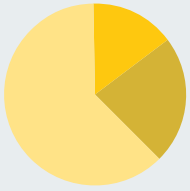
Preventie is onze kernactiviteit, gericht op een gezonde leefstijl

We streven naar een **gezonde omgeving** die bijdraagt aan preventie

We onderbouwen onze keuzes en activiteiten met **inzicht** over gezondheid

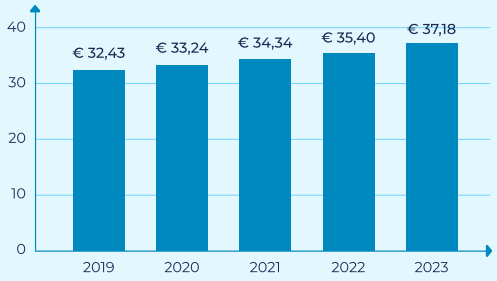
Geld

Investeren in een sterke publieke gezondheid is **investeren in de gezondheid van àlle inwoners**

Inkomsten totaal	**€ 69,6 miljoen**
Basispakket	€ 43,6 miljoen
Plustaken voor gemeenten	€ 10,5 miljoen
Plustaken voor anderen	€ 15,5 miljoen

Per inwoner

Gemeentelijke bijdrage 2023 € 37,18
Stijging door o.a. indexering en prenataal huisbezoek zwangeren in een kwetsbare situatie (vanaf juli 2022)

1. PROGRAMMA PUBLIEKE GEZONDHEID

1. Programma Publieke gezondheid

Nederland heeft een goed stelsel van publieke gezondheid: de taken die de overheid op zich neemt zonder dat inwoners daar direct om vragen. De basis ligt in de Wet publieke gezondheid, die noemt de gemeentelijke taken voor de GGD. Verder bepalen lokaal en landelijk beleid hoe ons werk eruit ziet. COVID-19 blijft ons leven voorlopig beïnvloeden; we moeten beter leren omgaan met infectieziekten en hierin investeren. En ook door het bevorderen van de gezondheid zijn mensen weerbaarder te maken.

De kansen op een gezond leven zijn ongelijk verdeeld en de coronacrisis maakte die verschillen nog groter, zie o.a. het rapport Verschil in Nederland. Er is dus werk aan de winkel.

De GGD richt zich steeds meer op die groepen waar de grootste gezondheidswinst te behalen is: mensen die leven in situaties die hen kwetsbaar maakt. Denk aan mensen met een lage sociaal economische status, asielzoekers en arbeidsmigranten, maar ook jeugdigen. Om effect te hebben werken we veel samen met deze doelgroepen en onze partners.

Onze ambities

Dit zijn de drie ambities uit onze beleidsvisie:

Gezondheidsbevordering

Dat is onze kernactiviteit. Vanuit het individu en gericht op het collectief: de Brabantse volksgezondheid. We geven meer aandacht aan groepen die meer moeite hebben om hun gezondheid te verbeteren. Samenwerken is dan nodig, want een betere gezondheid bereik je pas echt met een benadering vanuit verschillende domeinen. Het vormen van netwerken helpt hierbij; we gebruiken dan de term gezondheidsnetwerken. Bijvoorbeeld het netwerk rondom de geboorte (Kansrijke Start) en ook het netwerk in wijken en gemeenten vanuit het sociale, medische en veiligheidsdomein. We werken hier wijk- en groepsgericht en gebruiken de doelgroepenaanpak uit de coronacrisis.

Landelijk neemt de roep om gezondheids-netwerken toe. We wachten dit niet af en gebruiken de netwerken die er al zijn, waar we ambitieuze doelen stellen en benoemen welke resultaten we wanneer willen bereiken.

Gezonde omgeving

Een gezonde omgeving werkt positief op de gezondheid en het welzijn. Het is een thema waarmee je grote groepen bereikt en waarmee grote effecten mogelijk zijn. Dat maakt de gezonde omgeving een heel belangrijk thema waar we verschil kunnen maken voor de inwoners. Dit is het meest effectief als ruimtelijke ontwikkelingen starten. Omgevingsvragen zijn divers en leiden tot een benadering van gezondheid vanuit meerdere invalshoeken.

Hier werken we dus met Health in All Policies: gezondheid meenemen in ruimte, milieu, klimaat en welzijn.

Dit is voor de GGD geen nieuwe werkwijze, maar het doel van de Omgevingswet - een gezonde en veilige omgeving - zorgt voor nog meer zichtbaarheid in bijvoorbeeld ruimtelijke ordening. De (vernieuwende) werkwijze onder deze wet maar ook haar ingangsdatum maken het moeilijk om de impact te voorspellen.

Het aantal vragen over gezond-heidsaspecten is nog steeds onduidelijk, voor de gemeente en voor de GGD. Dit betekent dat we onze eigen weg volgen waarbij we met de Brabantse GGD'en doelen stellen en krachten bundelen om resultaten te behalen.

Inzicht

Voor een gezonde regio heb je inzicht nodig. Zo kunnen we met inwoners, gemeenten en partners bepalen waar de grootste kansen liggen. Ook willen we weten welke acties resultaten opleveren. We investeren in het verbeteren van databronnen. Door samen te werken met partners kunnen we data nog verder verrijken.

Het gaat dan om meer dan alleen het genereren van data. Juist het gebruiken van die informatie is belangrijk. Zo kunnen we gemeenten, gezondheidsnetwerken en partners goed onderbouwd advies geven, agenda's vormgeven en samen nog meer effect bereiken.

1.1 Jeugdgezondheid

Onze gemeenten beleggen de jeugdgezondheidszorg van 0 tot 18 jaar bij de GGD. Dit betekent dat de GGD aan alle jeugdigen een preventief gezondheidspakket aanbiedt. We zien alle kinderen in ons werkgebied, via contactmomenten gebaseerd op het Landelijk professioneel kader. Dit is een vaste set van afspraken om te vaccineren en de gezondheid van het kind te volgen en bij te kunnen sturen als daar behoefte aan is. Daarmee gaan we uit van de behoeften van de klant en is er ruimte voor flexibele contacten als de situatie daarom vraagt. Een voorbeeld van klantgericht en effectief werken.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht	Toelichting
Aantal contacten met jeugdigen	224.741	--	235.000	Extra contacten door COVID-19 en extra 4VO contactmoment.
Percentage jeugdigen dat de GGD bereikt	87%	--	95%	We willen elke jeugdige zien.
Percentage extra onderzoeken omdat daar een aanleiding voor was	27%	29%	25%	We willen kritisch zijn op het doen van extra onderzoeken.
Percentage kinderen waarbij de GGD op huisbezoek ging omdat daar een aanleiding voor was	2%	2%	3%	Terug naar het niveau van 2019, vóór COVID-19.
Percentage contactmomenten dat de GGD tijdig uitvoerde	--	81%	85%	We verwachten een hoger percentage.
Percentage jeugdigen dat van de GGD een doorverwijzing kreeg	10%	11%	--	
Aantal keren dat de GGD Stap 1 van de meldcode kindermishandeling startte	181	169	--	
Aantal jeugdigen waarmee we contact hadden vanwege ziekteverzuim op school	1.386	1.598	1.700	Netto effect van COVID-19 en extra aandacht via het 2VO- en 4VO-contact.
Aantal jeugdigen dat de GGD vaccineerde (excl. COVID-19)	56.873	59.950	--	Het is onzeker hoeveel jongeren hiervan gebruik zullen maken.
Aantal jongeren dat we in klas 2VO screenen op depressieve klachten	985	--	--	Is afhankelijk van de ontwikkeling van het mentaal welzijn.
Waarvan een aanwijzing voor depressiviteit	15%	--	--	We verwachten een stijging.

Wat willen we (nog meer) doen?

We zetten grote stappen om iedere jeugdige een persoonlijk ‘pakket’ aan te bieden op basis van landelijke richtlijnen die maatwerk mogelijk maken. Ook werken we met partners intensief aan de vier onderwerpen van de JGZ-preventieagenda: ouderschap, hechting, gezondheid en weerbaarheid.

1.2 Gezondheidsbescherming

Infectieziekten

De GGD heeft als taak om de risico's van infectieziekten te beperken, besmettingen te voorkomen en infectieziekten te bestrijden. Dit doen we onder andere met spreekuren seksuele gezondheid en reizigersadviezen, bron- en contactonderzoek bij infectieziekten (zoals legionellose en tuberculose) en het voorlichten en vaccineren van risicogroepen.

Daarnaast adviseren we instellingen over infectiepreventie en doen we hygiëneaudits. Tegen tuberculose vaccineren we, vanaf de leeftijd van 2 maanden.

We kijken ook naar de invloed van het milieu op de gezondheid. Het gaat dan bijvoorbeeld over luchtkwaliteit, geluidbelasting, stankoverlast, vochtige woningen en gevaarlijke stoffen, maar ook over windmolens en hoogspanningslijnen. We gebruiken onze kennis bijvoorbeeld in gebieden met intensieve veehouderij en in stedelijke gebieden. En ook klimaatverandering, verstedelijking en mobiliteit hebben effecten op de gezondheid. We kijken dan niet alleen naar de bescherming tegen risico's, maar adviseren ook over de kansen voor gezondheid (gezondheidsbevordering).

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht	Toelichting
Meldingen van meldingsplichtige infectieziekten	274[2]	343	800[3]	Door: lagere immuniteit voor bepaalde infectieziekten en het wegvallen van de COVID maatregelen.
Aantal uitbraken infectieziekten gemeld door een instelling	18[2]	287	400[3]	Door: lagere immuniteit voor bepaalde infectieziekten en het wegvallen van de COVID maatregelen.
Aantal soa-consulten	5.520	6.321	6.500	Volgens de rijksregeling.
PREP-consulten - intake	71	--	20	Volgens de PrEP regeling
PREP-consulten - follow-up	714	--	900	Volgens de PrEP regeling
Aantal keuzehulpgesprekken	40	--	40	--
Aantal seksualiteit-hulpverleningsgesprekken	368	--	500	--
Aantal verrichtingen voor opsporing en behandeling TBC	5.033	4.793	5.000	--
Aantal opgespoorde actieve TBC-infecties	29	28	30	--
Aantal opgespoorde latente TBC-infecties (drager, maar niet ziek)	56	34	60	--
Aantal inspecties bij:				
- Prostitutiebedrijven	0	--	10	--
- Wmo-instellingen	1	--	10	--
- Tattoo- en piercingbedrijven	120	--	150	--
- Asielzoekerscentra	1	--	6	--
- Overige instellingen	7	--	80	Proactieve bezoeken aan risicovormende instellingen
Aantal vragen en klachten over milieu (en gezondheid)	254	154	250	--
Aantal beleidsadviezen	26	31	27	--
Aantal beleidsadviezen bij acute (milieu) incidenten	2 (+8GAGS[3])	3 (+28GAGS)	4	--
Aantal lijkschouwingen bij niet-natuurlijk overlijden, incl. euthanasie	675	793	675	--
Aantal reizigersconsulten	3.745	--	9.000	Hangt sterk af van hoe COVID-19 het reisbeleid beïnvloedt.
Aantal overige consulten	5.246	--	7.000	Hangt sterk af van hoe COVID-19 het reisbeleid beïnvloedt.

[2] Exclusief COVID-19.

[3] GAGS = gezondheidsadviseur gevaarlijke stoffen.

Wat willen we (nog meer) doen?

We houden er rekening mee dat de beheersing en bestrijding van COVID-19 nog aandacht vraagt. En we maken de daar ontwikkelde werkwijzen steeds meer onderdeel van ons gewone werk.

De grotere aandacht voor de paraatheid bij pandemieën heeft gevolgen voor de diensten van de GGD. Het leidt misschien tot een meer centrale sturing (bij crises) en tot meer capaciteit voor het bestrijden van infectieziekten. En ook meer samenwerken in de provincie kan het gevolg zijn.

Toen we deze begroting opstelden, was de invoeringsdatum voor de Omgevingswet 1 januari 2023. We verwachten dat gemeenten een groter beroep op ons doen en we staan klaar om samen vorm te geven aan het nadrukkelijker afwegen van het belang van gezondheid bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In 2023 focussen we op het inspelen op de vragen van gemeenten en het toepassen van instrumenten. Hiervoor hebben we het programma Gezonde leefomgeving. We gebruiken de resultaten uit landelijke onderzoeken naar Q-koorts en COVID-19, lucht en COVID-19 en andere thema's om de gemeente proactief te adviseren over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van haar inwoners.

Nu mensen weer meer reizen, pakken we onze positie als vaccinatiespecialist weer op. We maken daarbij gebruik van onze zichtbaarheid tijdens de coronacrisis en we verwachten dat men weer een beroep op ons doet. In ons vaccinatiecentrum kunnen mensen terecht voor (preventieve) vaccinaties. Hiervoor hebben we platforms zoals www.ggdreisvaccinaties.nl en www.vaccinatiesopmaat.nl. We bieden meer vaccinaties op maat aan en breiden de vaccinaties voor beroepsgroepen uit, met meer klanten voor onder andere hepatitis B- en griepvaccins. Ook willen we beroepsgerichte campagnes starten.

1.3 Gezondheidsbevordering en leefstijl

Gezondheidsbevordering is de aanpak om gezondheid te verbeteren en zo de ziektelast te beperken. Het gaat om het stimuleren van gezond gedrag, in een gezonde omgeving, en het kunnen meedoen in de maatschappij, zodat mensen meer gezonde levensjaren hebben.

De coronapandemie laat zien dat de maatschappij niet weerbaar genoeg is bij grote gezondheids-dreigingen. De effecten kunnen we verminderen door gezondheidsbevordering. En dan niet alleen de fysieke, maar ook de mentale gezondheid.

Voor het effectief bevorderen van de gezondheid is een integrale aanpak nodig die zich richt op individuen, groepen en hun omgeving, vanuit meer domeinen. Op basis van data en de (lokale) uitdagingen bepalen we samen welke groepen welke aandacht nodig hebben. Om effect te bereiken moeten we het juiste doen, voor de juiste mensen, op het juiste moment en op de juiste plaats. Daarbij is er steun van landelijk beleid (onder andere Passende Zorg), dat ervoor zorgt dat gezondheidsbevordering geen vrijblijvende activiteit is. En er zijn gezondheidsnetwerken, met de GGD als logische partner, bijvoorbeeld als coördinator, adviseur of uitvoerder, net wat er nodig is.

We hebben al veel ervaring in dit soort netwerken. Denk aan de Toegang Tilburg, de PACT wijk-samenwerking in Tilburg, de JOGG-projecten en de lokale coalities Kansrijke Start. De corona-pandemie versnelde het wijkgericht werken, bijvoorbeeld bij het (fijnmazig) vaccineren.
En de dienst Nu Niet Zwanger is een voorbeeld van een netwerkaanpak waarin de doelgroep centraal staat, partners investeren en de opbrengsten groot zijn.

Gemeenten en zorgverzekeraars werken met een regionale agenda samen rondom ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg en gezondheidsbevordering. Deze samenwerking en vooral de gezondheidsbevordering staan in 2023 prominenter op de agenda.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht	Toelichting
Percentage scholen met het vignet Gezonde school	30%	30%	--	Niet alle scholen verlengen hun vignet, terwijl ze wel actief zijn. Zij ontbreken hier.

Wat willen we (nog meer) doen?

We bieden de gemeente keuzemogelijkheden om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen. Dat doen we met informatie zoals in wijkfoto's, de Brabantse Omgevingsscan, gezondheidsmonitors en nieuwe data.

We bespreken nóg meer wat er nodig is en wie welke rol heeft. We organiseren duurzame activiteiten en sluiten aan bij andere domeinen, zoals het medisch domein, veiligheid, welzijn en ruimte.

1.4 Monitoren, signaleren en advies

Het verwerven van inzicht in de gezondheid van de bevolking is een wettelijke taak voor de GGD. Het zorgt ervoor dat we weten waar welke problemen spelen. En op welke doelgroepen we ons moeten richten.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht	Toelichting
Aantal tabellenboeken[4]	25	--	38	Hangt af van oplevering jongvolwassenenmonitor in 2022 of 2023
Aantal gemeenteschetsen	25	--	19	--
Aantal wijkschetsen	103	--	100	--
Aantal overgewichtsprofielen	25	--	19	--
Aantal inwoners dat lid is van het GGD-gezondheidspanel	7.763	8.360	10.000	--
Aantal thematische schetsen[5]	6	--	4	--
Aantal schoolschetsen VO[6]	38	--	60	--
Aantal gemeenten waar we een BrOS-product opleveren (bijvoorbeeld gebiedsprofiel)	3	--	3	--

Wat willen we (nog meer) doen?

In 2022 leggen we de nadruk op gezondheidsinfo in bijvoorbeeld interactieve dashboards. In 2023 focussen we op het gebruiken van deze informatie door gemeenten en partners en in netwerken. Op basis van data stellen we doelen en bepalen we hoe we die gaan realiseren. Ook gebruiken we data om voortgang te monitoren en de resultaten zichtbaar(der) te maken.

Het is erg belangrijk om onderbouwde keuzes te maken: kiezen kan immers ook betekenen dat je minder of iets anders doet voor bepaalde groepen of wijken. De resultaten zijn snel in te zetten bij het adviseren van gemeenten over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van hun inwoners.

We verkennen nieuwe manieren om mensen makkelijk te vragen naar hun gezondheid. Zo maken we de onderzoeken klantgerichter en kunnen we sneller bepalen waar kansen liggen.

[4] In een tabellenboek staan alle resultaten van een gezondheidsmonitor en een vergelijking met de regio en eerdere jaren.
[5] Een thematische schets is een verdiepende schets over een thema uit de gezondheidsmonitor, zoals mantelzorg of eenzaamheid.
[6] Schoolschets: de resultaten voor (alleen) de school van de screening van leerlingen. Voor de gemeente is er dan een factsheet.

1.5 Toezicht houden

De GGD houdt voor de gemeente toezicht op het uitvoeren van de Wet kinderopvang. Toezichthouders doen jaarlijks inspecties bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus.

Ook inspecteren we een met de gemeente afgesproken deel van de gastouders. Daarnaast houden we toezicht op instellingen voor maatschappelijke ondersteuning (Wmo-toezicht, plustaak), bijvoorbeeld bij calamiteiten en geweldsincidenten. En op verzoek is er ander toezicht, zoals (proactief) kwaliteitstoezicht, screening van nieuwe aanbieders en signaalgestuurd toezicht.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht	Toelichting
Aantal inspecties kinderopvang	1.344	1.421	2.100	We gaan ervan uit dat corona geen invloed meer heeft.
Aantal keren aanbod om een gebrek te herstellen	--	242	357	Bij ongeveer 20% van de inspecties.
Aantal onderzoeken na incidenten	15	11	20	--
Aantal kwaliteitsonderzoeken	1	5	10	--
Aantal calamiteitenmeldingen	34	30	50	--
Aantal Wmo-onderzoeken na een ernstige gebeurtenis	--	15	11	--
Aantal adviezen meldpunt Wmo-toezicht	--	--	41	--

Wat willen we (nog meer) doen?

In 2023 krijgt de dialoog tussen kinderopvang, gemeente en GGD meer vorm. En we voeren in elke gemeente het flexibel toezicht uit. Dit alles met als doel: een hogere kwaliteit van de kinderopvang. We voeren alle inspecties uit die we afspreken met de gemeenten. Daarvoor breiden we de capaciteit uit en dat vraagt om een heroriëntatie op onze tarieven voor deze taak.

We stimuleren Wmo-aanbieders om calamiteiten en geweldsincidenten te melden zodat hier actie op kan volgen. Daarnaast vragen we gemeenten om te investeren in het toezicht op die aanbieders, zodat er meer proactieve signalen mogelijk zijn en zij de kwaliteit kunnen verbeteren.

1.6 Publieke gezondheid bij rampen en crises

Rampen, incidenten en crises hebben grote gevolgen. De directeur publieke gezondheid is dan verantwoordelijk voor de coördinatie van de geneeskundige hulp.

De GGD heeft een wettelijke taak in de rampenopvang en crisisbeheersing, bij vier processen:

- infectieziektebestrijding: bij uitbraken van bijvoorbeeld meningokokken of legionella;
- medische milieukunde: zoals bij een ontploffing of bij een brand met gevaarlijke stoffen;
- psychosociale hulp: coördinatie, bijvoorbeeld bij de opvang van slachtoffers;
- gezondheidsonderzoek bij rampen: advies over of inzet van een gezondheidsonderzoek.

We adviseren en ondersteunen scholen en sportverenigingen ook bij kleinere incidenten zoals seksueel grensoverschrijdend gedrag, met externe vertrouwenspersonen.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht
Aantal incidenten waarbij de GGD ondersteunt	13	--	17
Aantal keren psychosociale hulp bij incidenten	6	5	7
Aantal oefeningen en trainingen	6	1	14
Aantal adviezen bij incidenten van de Gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen	8	28	--
Aantal GGD-processen waarvoor de GGD heeft geoefend	3	6	--
Aantal GGD'ers dat deelnam aan één of meerdere trainingen	40	86	--

1.7 Openbare geestelijke gezondheid

De openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) richt zich op kwetsbare mensen die zorg en/of hulp nodig hebben, maar die niet zoeken of krijgen. Bijvoorbeeld dak- en thuislozen, mensen met verward gedrag, kwetsbare (jong)volwassenen, eenzame ouderen, vluchtelingen en ex-gevangenen. De samenleving verwacht dat de overheid hen een vangnet biedt. We dragen eraan bij dat zij niet tussen de wal en het schip raken.

Wat gaan we meten?

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht
Aantal consulten Nu Niet Zwanger	--	198	150
Aantal cliënten	1.496	--	1.550
Aantal gemeenten met wijk-GGD'er	7	--	10
Aantal screeningen dak- en thuislozen	56	--	60
Aantal spreekuren dak- en thuislozen	51	--	60
Aantal woningvervuilingen	47	192	45
Aantal onverzekerden in beeld	484	649	540
Aantal cases van de wijk-GGD'ers	712	739	750

We werken samen met zorg- en veiligheidshuizen, straatdokters en woningbouwverenigingen. We signaleren tijdig risico's en kansen en faciliteren het samenwerken van wijkteams, politie en anderen. Waar nodig begeleiden we mensen naar de juiste zorg, soms in een snelle interventie (wijk-GGD'er), soms met lange adem (zorgmijders). Hiermee helpen we die mensen maar ook de omwonenden en de politie. Het voorkomt dat iemand in de cel belandt of in (kostbare) zware zorg.

Wat willen we (nog meer) doen?

Het belangrijkste is: er zijn om snel in te grijpen als dat nodig is en een negatieve situatie te verhelpen of te voorkomen. In 2023 willen we hier nog meer op inzetten: we verwachten een stijging van het aantal mensen in deze situaties. Daarom houden we rekening met een groter beroep van de gemeenten op ons.

2. FINANCIËN

2. Financiën

Gemeentelijke bijdrage 2023

De gemeentelijke bijdrage is de bijdrage voor het basispakket van de GGD. Daarnaast kunnen gemeenten of anderen tegen betaling kiezen voor aanvullende diensten (plustaken).

De begroting 2023 kent een aantal onzekerheden, het invoeren van de Omgevingswet en andere ontwikkelingen (prenataal huisbezoek, crisisaanpak). Die kunnen leiden tot het aanpassen van de gemeentelijke bijdrage. Als uitgangspunt voor de begroting hanteren we, volgens afspraak, de geïndexeerde bijdrage 2022.

Gemeentelijke bijdrage basispakket begroting 2022	€ 35,40
Prenataal huisbezoek kwetsbare zwangeren, voljaarseffect	€ 0,16
Uitgangspunt gemeentelijke bijdrage basispakket 2023, per inwoner	**€ 35,56**
Indexering 2023	€ 1,62
Actualisering basispakket	€ 0,00
Gemeentelijke bijdrage basispakket 2023, per inwoner	**€ 37,18**

Toelichting

Prenataal huisbezoek

Voor deze nieuwe taak had het GGD-bestuur de gemeentelijke bijdrage al aangepast, met € 0,29 per inwoner. Alleen start zij, door uitstel van de wetswijziging, pas op 1 juli 2022 en pasten we de bijdrage 2022 later aan naar € 0,16. We verwerkten deze bijdrage in 2022 dus voor de helft. Voor 2023 gaat deze weer gelden voor het hele jaar en het vertrekpunt voor indexatie (-> 2023) is dan ook € 0,16 meer: € 35,56.

Indexering 2023

Bij de gemeentelijke bijdrage volgt de GGD het indexeringssysteem van de gemeente Tilburg, volgens de afspraken hierover in de gemeenschappelijke regeling. Jaarlijks voorspelt Tilburg de loon- en prijsstijgingen op basis van cijfers van het Centraal Planbureau en corrigeert deze voor de werkelijke ontwikkeling in de twee vorige jaren[7]. De gemeentelijke bijdrage loopt dus, door deze correctie, gelijk met de werkelijke lonen en prijzen.

De exploitatie van de GGD is loon- en prijsgevoelig. Daarom hebben we een index met objectieve maatstaven en bronnen en die los staat van beleidsmatige keuzes. Het leidt voor 2023 tot een indexering van 4,57%. Zie voor de berekening bijlage 3.

Actualisering basispakket

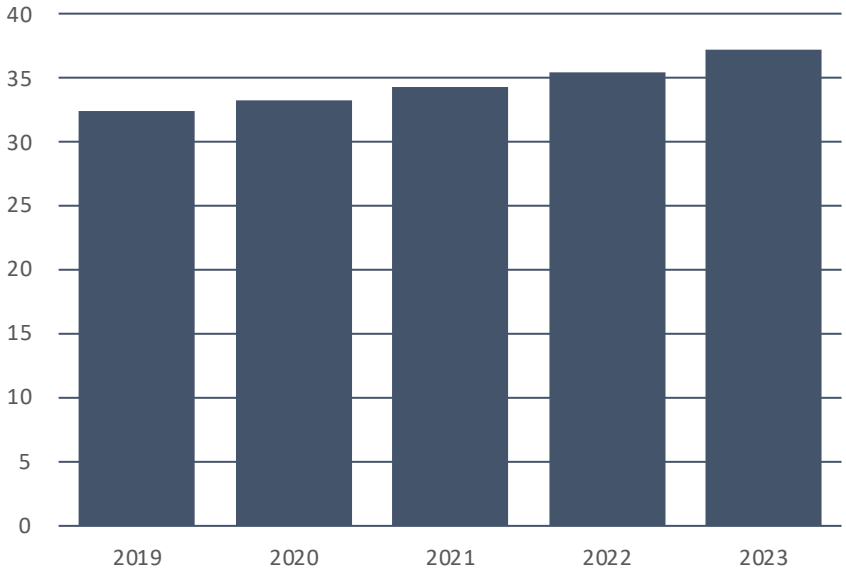
In het najaar van 2022 komt er een voorstel om het basispakket te actualiseren. Dat moet leiden tot een actueel en robuust pakket, met een verantwoorde basis voor elke gemeente en ook ruimte voor flexibiliteit. Het bestuur vroeg om de inhoud van de diensten en het effect voor de inwoners centraal te stellen. In het voorjaar en najaar betrekken we de gemeenteraden bij de richting en de voorstellen. Het actualiseren van het basispakket kan leiden tot wijzigingen in dat pakket, maar nog niet in 2023.

[7] Loonontwikkelingen: cao mutaties, pensioenpremies en sociale lasten. Prijsontwikkelingen: BBP.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De financiering van het rijksvaccinatieprogramma loopt sinds 2019 via de gemeentelijke bijdrage[8] ; dat is ook de belangrijkste oorzaak van de stijging sinds die tijd. Als er nieuwe vaccinaties in het programma komen met een financiering via het gemeentefonds, vertalen we die uitkering naar een bijdrage per inwoner. Het is dan voor de (gezamenlijke) gemeenten budget neutraal.

Het vaccinatieprogramma kent uitbreidingen. Er komen nieuwe vaccins, zoals tegen het Rotavirus, de kennis neemt toe en soms is er een nieuwe infectieziekte. Maar we verwachten in 2023 geen grote wijzigingen in het programma. Wel kan het zijn dat ook de vaccinaties tegen het coronavirus in ons pakket komen (eventueel voor reizigers en/of kwetsbaren).

bedragen x € 1 miljoen

[8] Het geld voor de kinkhoestvaccinaties voor zwangere vrouwen gaat rechtstreeks van het RIVM naar de GGD.

3. BIJZONDERE ONDERWERPEN

3.1 **Bedrijfsvoering**

De GGD als werkgever

De uitdagingen zijn groot, zeker in de gezondheidszorg. De arbeidsmarkt wordt krapper, de vergrijzing neemt toe en de instroom van (jonge) medewerkers is lager dan de uitstroom. Ook wij merken dit, in medische en niet-medische functies.

Steeds vaker is een vacature niet (tijdig) in te vullen en hebben we moeite om de beloofde prestaties te halen. We werken hier actief samen met de GGD'en in Brabant, Zeeland en Limburg: zij hebben dezelfde problemen. Dit alles betekent: arbeidsmarktcommunicatie, met wervingscampagnes en het profileren van het vak (van bijvoorbeeld arts maatschappij en gezondheid).

We actualiseren ook ons functiehuis om nieuwe functies een plek te geven en om mensen meer kansen te geven om door te groeien. We maken duidelijk welke functies we in de toekomst nodig hebben en hoe we daarop sturen (met onder andere opleidingsplaatsen) om onze diensten betaalbaar te houden. Het ziekteverzuim tijdens en net na de grote coronagolven was, ook bij ons, hoger dan daarvoor. Door het twee jaar lang werken onder hoge druk kan het verzuim ook in 2023 nog hoog zijn. Met extra aandacht voor inzetbaarheid en vitaliteit motiveren we onze mensen en verbinden we hen aan de organisatie.

We willen een goede werkgever zijn: met een goed opleidings- en leerklimaat, activiteit gerelateerde werkvormen en een markt-conform functiegebouw. Met een jaarlijks medewerkersonderzoek en verbeteracties werken we aan een grotere aantrekkelijkheid. We investeren in de ontwikkeling van medewerkers binnen en buiten hun vakgebied.

Dit doen we onder meer als opleidings-GGD en door samen te werken bij het opleiden van verpleegkundigen en artsen.

Informatie

We werken steeds meer digitaal samen met partners en klanten, in teams en projecten. Dan moeten we kunnen werken met de juiste informatie en die veilig opslaan en uitwisselen. We werken aan een omgeving waarbij de informatiehuishouding op orde is en voldoet aan de regels. De diensten die met corona te maken hebben, geven we zoveel mogelijk een plek in de normale bedrijfsvoering.
Het werken in netwerken vraagt veel van de informatiesystemen. We vertalen in 2023 data nog meer naar informatie en gebruiken ze om de resultaten van de inzet zichtbaar te maken. De kwaliteit van onze diensten hangt ook af van de bereikbaarheid van onze medewerkers en eigentijdse communicatiemiddelen. We gebruiken veel digitale systemen en een goede beveiliging is daarbij cruciaal. Dat werd bijvoorbeeld duidelijk bij de datadiefstal uit de landelijke coronasystemen (begin 2021). In 2023 bouwen we verder op het stevige fundament dat we in 2022 leggen en dat leidt tot NEN 7510 certificering, verplicht voor de zorgsector.

Daarnaast besteden we meer aandacht aan het bewustzijn van medewerkers voor informatieveiligheid.

We werken dagelijks met vertrouwelijke (medische) gegevens: de GGD heeft honderd-duizenden dossiers. Mensen willen er zeker van zijn dat de GGD zijn informatiebeveiliging beheerst en verbetert. In de begroting 2023 onttrekken we daarom € 250.000 aan de algemene reserve voor een chief information security officer en een privacy officer en voor meer uren voor de functionaris gegevensbescherming.

Huisvesting

In 2023 zijn alle nieuwe regionale vestigingen in Den Bosch, Tilburg, Waalwijk, Oss en Uden in gebruik. Hierna kan het GGD-bestuur besluiten over het inzetten van de jaarlijkse besparing van € 450.000. Dit besluit verwerken we dan in de begroting 2024.

Rechtmatigheid

Tot op heden oordeelt de externe accountant over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Er komt een wetswijziging waarna het bestuur dat voortaan zelf doet. De accountant controleert dan en geeft alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. We verwachten dat dit voor het eerst gebeurt over 2022. We gaan door met de voorbereidingen, zodat we er klaar voor zijn zodra de wet geldt.

Wat gaan we meten?

Hieronder staan de belangrijkste indicatoren (zonder het Programma Corona).

Indicator	2020 Werkelijk	2021 Werkelijk	2023 Verwacht
Aantal medewerkers in dienst	714	735	735
Medewerkers in dienst (in fte)	596	534	530
Gemiddelde leeftijd	46	46	46
Aantal inhuurkrachten	27	57	65
Aantal stagiaires	31	32	35
Ziekteverzuim	5,7%	6,2%	5,8%
Uitstroom	10%	14%	12%

3.2 **Tarieven 2023**

Het algemeen bestuur van de GGD stelt deze tarieven vast, tegelijk met deze begroting. In bijzondere situaties kan de directeur gemotiveerd afwijken van deze tarieven.

De tarieven voor diensten aan anderen dan gemeenten stelt de directeur in mandaat vast, op basis van landelijke en regionale afspraken en/of onderhandelingen. Bijvoorbeeld: reizigersadviezen, forensische diensten, hygiëne-inspecties, seksuele gezondheid en tuberculosebestrijding.

We willen nog kijken naar de hoogte van de tarieven voor het toezicht op de kinderopvang: deze zijn nu namelijk veel lager dan bij andere GGD'en. Het dagelijks bestuur neemt daar dan een besluit over.

Uurtarieven plustaken voor gemeenten, afgerond	2020	2021	2022	2023
≤ schaal 6 (o.a. teamassistent en medisch technisch medewerker)	62,00	63,75	65,25	68,25
schaal 7 (o.a. gezondheidsvoorlichter en videohometrainer)	72,00	74,00	75,75	79,25
schaal 8 (o.a. verpleegkundige en gvo-medewerker)	82,00	84,25	86,25	90,25
schaal 9 (o.a. toezichthouder Wet kinderopvang en hygiënist)	95,50	98,00	100,25	104,75
schaal 10 (o.a. gvo-functionaris en verpleegkundig specialist)	103,50	106,25	108,75	113,75
schaal 11 (o.a. onderzoeker en functionaris gezondheidsbeleid)	118,50	121,75	124,75	130,50
≥ schaal 12 (o.a. arts)	123,50	126,75	129,75	135,75

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandvermogen laat zien hoe de GGD tegenvallers kan opvangen zonder dat het werk in gevaar komt. Het bestaat uit bestemmingsreserves en de algemene reserve. Bestemmingsreserves hebben een doel en vervallen als dat is bereikt. De algemene reserve is voor het opvangen van tegenvallers.

Het algemeen bestuur stelde een norm vast voor deze reserve, op basis van de omzet van het basispakket en de plustaken: vanaf 2021 is de ondergrens € 1,5 miljoen en de bovengrens € 5,3 miljoen.

Een risico is een gebeurtenis of omstandigheid met mogelijk nadelige gevolgen voor de organisatie. Hieronder staan de belangrijkste risico's en hoe we daarmee omgaan. We schatten de kans in en het gevolg, uitgedrukt in geld.

De algemene reserve is in 2023 met € 2,4 miljoen groot genoeg voor het dekken van de risico's.

Risico	kans	impact	maatregel	waarde	waarde restrisico
Informatiebeveiliging onvoldoende op orde	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
Onvoldoende binden van medewerkers	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
Niet meer kunnen voortbestaan van de GGD in huidige vorm	Middelgroot	Zeer groot	Verminderen	PM	0
Niet invulbare vacatures	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
Hoog ziekteverzuim	Groot	Middelgroot	Verminderen	900	450
Fluctuaties in omzet plustaken	Middelgroot	Groot	Verminderen	822	822
Vraaguitval reizigersadvisering	Middelgroot	Groot	Verminderen	1.500	0
Indexering gemeentelijke bijdrage	Middelgroot	Middelgroot	Accepteren	PM	PM
Uitgaven die niet rechtmatig zijn	Middelgroot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
Ongedekte kosten bij de afbouw van de coro-na-organisatie.	Middelgroot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
Vennootschapsbelasting	Klein	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
Leegstand verhuur	Klein	Klein	Accepteren	0	0
Oninbaarheid debiteuren	Klein	Klein	Accepteren	24	0
				3.245	**1.272**

bedragen x € 1.000

Toelichting:

1. **Informatiebeveiliging onvoldoende:** dit risico neemt toe, doordat we steeds afhankelijker zijn van de IT-infrastructuur. We nemen maatregelen en halen (externe) deskundigheid in huis.
2. **Onvoldoende binden van medewerkers:** het risico dat medewerkers op cruciale functies vertrekken. We besteden aandacht aan opleiding, ontwikkeling en arbeidsomstandigheden. Dit risico wordt, door de schaarste op de arbeidsmarkt, groter.
3. **Voortbestaan van de GGD in de huidige vorm:** de coronacrisis leidt tot andere sturing bij crises (van infectieziekten). We beperken dit risico door beter samen te werken met GGD'en en anderen. In de loop van 2022 wordt meer duidelijk over de (landelijke) sturing.
4. **Niet in te vullen vacatures:** het is soms moeilijk om vacatures in te vullen voor vitale functies, wat kan leiden tot achterstanden in het primaire proces. We zetten hierop acties in, maar het lukt misschien niet altijd om deze vacatures op tijdig in te vullen.
5. **Hoog ziekteverzuim:** dit kan leiden tot achterstanden in en druk op (een deel van de) diensten. We zetten in op vitaliteit van medewerkers en stellen zo nodig onze doelen bij.
6. **Fluctuatie in plustaken:** de omzet van plustaken kan veranderen zonder dat de GGD de organisatie hierop kan aanpassen. We beperken dit risico door actief accountmanagement.
7. **Vraaguitval reizigersadvisering:** de markt trekt weer aan, maar blijft onzeker. We beperken dit risico door medewerkers zo nodig elders in te zetten en door te werken met een flexibele schil.
8. **Indexering gemeentelijke bijdrage:** het risico dat gemeenten zich niet kunnen vinden in de (afgesproken) indexering. We overtuigen hen steeds opnieuw van de noodzaak.
9. **Uitgaven die niet rechtmatig zijn:** we leggen de keuzes rond het aanbesteden goed vast en instrueren onze mensen in het registreren van prestatie.
10. **Afbouw corona-organisatie:** het risico dat we deze tijdelijke organisatie niet snel kunnen afbouwen. We beperken dit risico door korte contracten en door het goed vastleggen van keuzes. Wanneer de VWS-regeling stopt, spannen we ons in om hieruit kosten die doorlopen te dekken.
11. **Vennootschapsbelasting:** voor de GGD geldt deze niet zolang we kunnen aantonen dat er geen ondernemersactiviteiten zijn. Ten opzichte van eerdere jaren blijft dit risico gelijk.
12. **Leegstand verhuur:** afname van het aantal huurders. We beperken het risico door continu in gesprek te blijven met huurders.
13. **Oninbaarheid debiteuren:** de meeste debiteuren zijn gemeenten en het afrekenen voor een reizigersadvies gebeurt direct. Voor de andere risico's is er de voorziening dubieuze debiteuren.

3.4 Financiële status en weerbaarheid

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	2,0%	10,1%	10,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2,0%	10,1%	10,0%
Solvabiliteitsratio	24,5%	34,4%	33,5%
Structurele exploitatieruimte	0,2%	0,0%	0,0%

- **Netto schuldquote:** deze geeft aan hoe de netto schulden zich verhouden tot de totale baten. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering we aantrokken; een laag percentage is gunstig. Onze positie is goed, de GGD heeft een lage schuld en verstrekte geen leningen.
- **Solvabiliteitsratio:** het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het geeft aan of de GGD kan voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Het minimum voor een gezonde ratio is 25%: die halen we ruim.
- **Structurele exploitatieruimte:** een getal gelijk aan of groter dan 0 betekent dat de structurele baten groot genoeg zijn om de structurele lasten te dekken. Dit is het geval.

3.5 **Onderhoud kapitaalgoederen**

We huren alle locaties waar de GGD diensten aanbiedt en doen daarvoor het gebruikers- en/of eigenaarsonderhoud. Er is een onderhoudsplan dat we jaarlijks actualiseren, op basis van een conditiemeting. We sluiten onderhoudscontracten af voor installaties en bouwkundige onderdelen.

De GGD is eigenaar van één gebouw, dat we verhuren aan de RAV Brabant Midden-West-Noord. Verder heeft de GGD ICT-voorzieningen en medische instrumenten.

3.6 **Financiering**

Met het eigen vermogen kunnen we alle activa financieren en daardoor hoeven we geen rente te betalen. Het leidt ook tot een goede verhouding tussen het vreemd en het eigen vermogen.

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1	Vlottende schuld	19.643	8.000	8.000
2	Vlottende middelen	18.987	3.532	2.940
3	Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)	656	4.468	5.060
4	Kasgeldlimiet	11.648	5.583	5.976
5a	Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	10.992	1.115	916
5b	Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)			

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet

Onze gemiddelde netto-vlottende schuld in een kwartaal mag niet hoger zijn dan 8,5%. We voldoen aan deze limiet.

Renterisiconorm

Deze norm is niet van toepassing: er zijn geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar.

3.7 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een organisatie waarin de GGD een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De GGD heeft deze verbonden partijen:

- Coöperatie Toegang Tilburg U.A., voor een integrale aanpak in de gemeente Tilburg, om de inwoners te ondersteunen bij een optimale zelfredzaamheid en participatie.
- De Coöperatie Koo U.A. voor een sterke ingang voor de inwoners en professionals in 's-Hertogenbosch naar de ondersteuning in het sociaal domein.
- Een toelichting op het financiële belang, het bestuur en de risico's staat in de jaarstukken 2021.

Samenwerkingsverbanden

De GGD werkt lokaal, regionaal en landelijk veel samen, bijvoorbeeld in wijkteams, academische werkplaatsen, bij de infectieziektebestrijding en bij de forensische geneeskunde.

Samenwerken draagt ook bij aan een efficiënte bedrijfsvoering. Dat doen we onder andere met de GGD West-Brabant: we gebruiken elkaars capaciteiten en werkwijzen en trekken samen op bij grote investeringen. Hieronder staan de belangrijkste samenwerkingsverbanden.

Hét Servicecentrum

Hét Servicecentrum (HSC) ondersteunt de GGD bij de financiële administratie, salarisadministratie, inkoop en ICT. HSC is een samenwerking tussen GGD'en en de Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, waarbij 46,8% van de kosten voor de GGD Hart voor Brabant is. We verwerken de exploitatie van HSC in onze jaarrekening.

GHOR Brabant-Noord

De GHOR Brabant-Noord is juridisch onderdeel van de GGD en daarom onderdeel van deze begroting. De GGD en de Veiligheidsregio Brabant-Noord sloten een overeenkomst Kosten voor gemene rekening, met daarin de verdeling van kosten en risico's tussen de deelnemers. Hierdoor is er geen btw-heffing. Van de totale kosten is 5,1% voor de GGD.

Team GMV (Gezondheid, milieu en veiligheid)

De GGD'en in Noord-Brabant bundelen in dit team de medische milieukunde. Ze verdelen de kosten op basis van het aantal inwoners. De GGD West-Brabant is penvoerder en verwerkt de exploitatie volledig in zijn jaarrekening.

Regionaal Expertise Centrum tuberculose

Dit expertisecentrum heeft zijn basis onder andere in het Nationaal Plan Tuberculosebestrijding 2016-2020. De zes GGD'en in Zuid Nederland werken hier samen; de GGD Hart voor Brabant is penvoerder.

4. HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

4.1 **Uitgangspunten**

We baseren de ramingen voor 2023 op de volgende uitgangspunten:

- De gemeentelijke bijdragen op basis van de cijfers in bijlagen 2 en 3;
- Door de grote onzekerheid over onze taak in de beheersing en bestrijding van het coronavirus in 2023 hielden we daar in deze begroting nog geen rekening mee.

Bij kostenoverschrijdingen informeert de directeur het dagelijks bestuur via de bestuursrapportage. Daarnaast informeren we het algemeen bestuur bij belangrijke afwijkingen.

4.2 **Overzicht van baten en lasten**

Er is één programma (Publieke gezondheid), op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), waarop we alle baten en lasten begroten. We ramen geen bedrag voor onvoorziene baten en lasten.

	Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
Omschrijving	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Programma Publieke gezondheid - regulier	56.266	-44.149	12.117	57.184	-42.498	14.687	63.906	-48.299	15.607
Overhead	7.940	-20.127	-12.187	8.440	-24.225	-15.786	5.659	-22.004	-16.344
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Programma Publieke gezondheid - regulier	**64.206**	**-64.276**	**-70**	**65.624**	**-66.723**	**-1.099**	**69.565**	**-70.302**	**-737**
Programma Corona	91.151	-91.151	0	82.487	-82.487	0	0	0	0
Programma Publieke gezondheid	**155.357**	**-155.427**	**-70**	**148.111**	**-149.210**	**-1.099**	**69.565**	**-70.302**	**-737**
Toevoeging/onttrekking aan reserves: Programma Publieke gezondheid	647	-339	308	1.351	-252	1.099	737	0	737
Gerealiseerd resultaat	**156.004**	**-155.766**	**238**	**149.462**	**-149.462**	**0**	**70.302**	**-70.302**	**0**

bedragen x € 1.000

4.3 **Baten**

De belangrijkste verschillen tussen de begrotingen 2023 en 2022:

- hogere gemeentelijke bijdrage, o.a. door de indexering (+4,57%);
- hogere opbrengsten uit plustaken door indexering van de tarieven.

De specificatie van de post baten is als volgt:

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Basispakket[9]	39.283	41.189	43.557
Plustaken gemeenten	8.648	10.022	10.480
Plustaken en overige baten derden	16.262	14.413	15.528
Vrijval voorzieningen	13	0	0
Resultaat	**64.206**	**65.624**	**69.565**

bedragen x € 1.000

[9] Het basispakket is in dit overzicht: de gemeentelijke bijdrage én het geld voor de rijksregeling Algemene seksuele gezondheid.

4.4 Lasten

De belangrijkste verschillen tussen de begrotingen 2023 en 2022:

- hogere personeelskosten door het indexeren van de salariskosten;
- hogere overige bedrijfskosten, voornamelijk als gevolg van indexatie.

De specificatie van de post lasten is als volgt:

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personeelskosten	43.843	44.257	46.530
Overige personeelskosten	2.301	2.381	2.490
Kapitaalslasten	1.319	1.503	1.572
Huisvestingskosten	3.540	3.568	3.739
Overige bedrijfskosten	12.999	15.014	15.971
Dotatie voorzieningen	274	0	0
Resultaat	**64.276**	**66.723**	**70.302**

bedragen x € 1.000

4.5 **Investeringskredieten**

De investeringen in 2022 zijn vooral voor de twee regionale vestigingen, de investeringen in 2023 zijn alleen vervangingsinvesteringen.

	Investerings-kredieten per 1 januari 2022	Verwachte krediet-aanvraag 2022	Verwachte investeringen 2022	Verwachte investeringen 2023	Verwachte stand investerings-krediet eind 2023
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	480	2.500	-2.309	-200	471
Inventarissen	376	500	-527	-102	247
Automatiseringsapparatuur	1.668	0	-792	-121	755
Bedrijfsauto's	354	0	0	0	354
Medische inventaris	562	1.000	-1.068	-43	451
Overige materiële vaste activa	39	0	-17	0	22
Totaal	**3.479**	**4.000**	**-4.713**	**-466**	**2.300**

bedragen x € 1.000

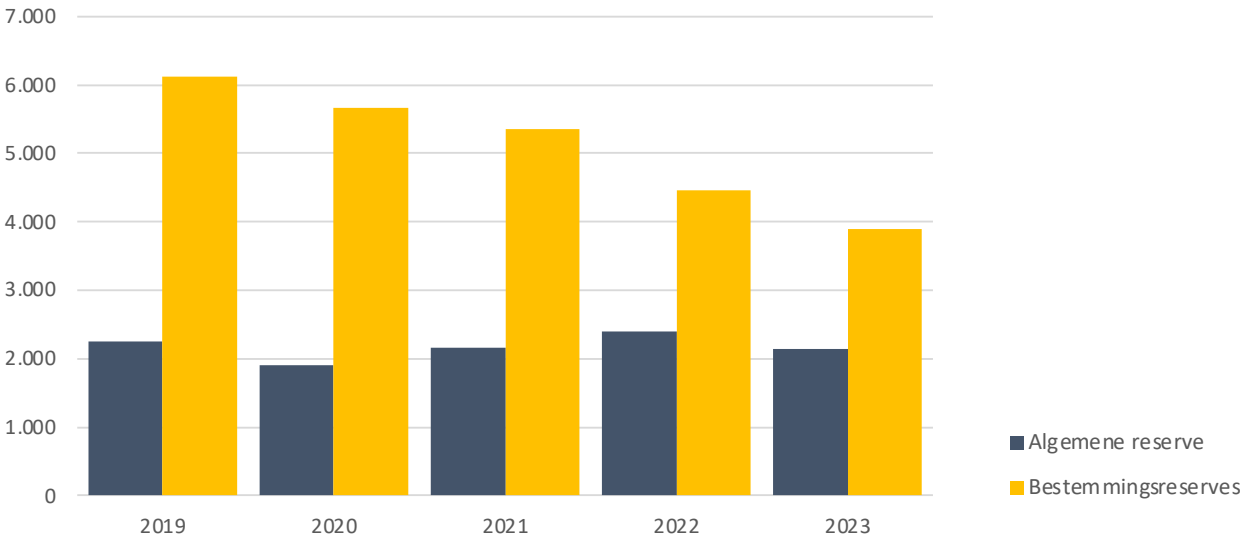
4.6 **Reserves**

Het verloop van de reserves staat in dit overzicht:

	Raming per 31-12-2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Resultaat vorig boekjaar	Raming per 31-12-2023
Algemene reserve	2.394	0	-250	0	2.144
Bestemmingsreserves:					0
· Reserve huisvestingsvisie	3.898	0	-3.898	0	0
· Reserve dekking kapitaal-lasten	0	3.898	-487	0	3.411
· Reserve innovatieve projecten	485	0	0	0	485
· Reserve vernieuwing bedrijf-sprocessen	69	0	-69	0	0
Totaal	**6.846**	**3.898**	**-4.704**	**0**	**6.040**

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling reserves 2019-2023

bedragen x € 1.000

De omvang van de algemene reserve is vrij constant. In 2023 onttrekken wij eenmalig een bedrag van € 250.000 voor het versterken van de informatiebeveiliging.

De bestemmingsreserves dalen omdat we die inzetten voor hun doelen.

De reserve huisvestingsvisie is voor de regionale vestigingen. Nadat die vestigingen klaar zijn, gaat het saldo van die reserve naar een nieuwe bestemmingsreserve: de reserve dekking kapitaallasten. Deze reserve zetten we in om een bijdrage te leveren aan de besparing op de huisvestingskosten.

Het bestedingsplan voor de reserve innovatieve projecten komt terug bij het voorstel aan het algemeen bestuur voor de innovatieve projecten 2023. Daarnaast werken we aan een plan voor een betere borging van de innovatieve projecten die succesvol en effectief blijken te zijn.

4.7 **Voorzieningen**

Het verloop van de voorzieningen staat in dit overzicht:

	Raming per 31-12-2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Resultaat vorig boekjaar	Raming per 31-12-2023
Mobiliteitsvoorziening personeel	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000

We verwachten dat we alle lopende van-werk-naar-werk trajecten in 2022 succesvol afronden.

4.8 Meerjarenraming 2023-2026

Voor de meerjarenraming hanteren we deze uitgangspunten:

- Constant prijsniveau: geen indexering van baten en lasten tussen 2023 en 2026;
- 10 jaar gelijkblijvende vrijval uit de nieuwe reserve dekking kapitaallasten;
- Geen incidentele baten en lasten.

Op dit moment kennen we geen andere feiten die leiden tot het aanpassen van de ramingen.

Programma Publieke gezondheid	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	69.565	69.565	69.565	69.565
Lasten	-70.052	-70.052	-70.052	-70.052
Saldo van baten en lasten	-487	-487	-487	-487
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	487	487	487	487
Toevoeging/onttrekking reserves	487	487	487	487
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000

De balans van de meerjarenraming staat in bijlage 3.

BIJLAGEN

Bijlage 1.
Gemeentelijke bijdrage 2023

	Aantal inwoners	Gemeentelijke bijdrage basispakket 2023	waarvan: lokaal accent in het basispakket
Bernheze	31.698	€ 1.178.373	€ 98.505
Boekel	11.021	€ 409.706	€ 34.249
Boxtel	33.142	€ 1.232.054	€ 102.993
Dongen	26.475	€ 984.208	€ 82.274
Gilze en Rijen	26.592	€ 988.558	€ 82.638
Goirle	23.986	€ 891.680	€ 74.539
's-Hertogenbosch	156.521	€ 5.818.668	€ 486.408
Heusden	45.566	€ 1.693.916	€ 141.602
Hilvarenbeek	15.807	€ 587.625	€ 49.122
Land van Cuijk	90.734	€ 3.373.036	€ 281.967
Loon op Zand	23.771	€ 883.687	€ 73.871
Maashorst	58.383	€ 2.170.388	€ 181.432
Meierijstad	82.608	€ 3.070.952	€ 256.714
Oisterwijk	32.513	€ 1.208.671	€ 101.038
Oss	93.311	€ 3.468.836	€ 289.975
Sint-Michielsgestel	29.722	€ 1.104.915	€ 92.365
Tilburg	224.455	€ 8.344.115	€ 697.521
Vught	31.766	€ 1.180.901	€ 98.717
Waalwijk	49.351	€ 1.834.623	€ 153.364
Totaal	**1.087.422**	**€ 40.424.913**	**€ 3.379.294**

Het aantal inwoners baseren we op de CBS-cijfers van 1 januari 2022.

Bijlage 2.
Nominale ontwikkelingen

We indexeren de gemeentelijke bijdrage volgens het systeem dat ook de gemeente Tilburg gebruikt, zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling van de GGD. Dit is een systeem met een index voor lonen en prijzen, met elk jaar een correctie op basis van de werkelijke cijfers over de twee vorige jaren.

De nominale uitgangspunten voor 2023 baseren we op de Cao Gemeenten en op de meest recente raming van het CPB (CEP 2022 van 9 maart 2022). Voor de prijsontwikkeling is dat de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product uit de meest recente raming van het Centraal Planbureau.

Voor de loonontwikkeling maakt de gemeente Tilburg een eigen raming gebaseerd op circulaires van het ministerie, het Centraal Planbureau en aanvullende bronnen.De index in deze begroting is van na de kadernota en wijkt daarom af: 4,57% (was 3,42%).

Als de indexcijfers na het vaststellen van de begroting nog veranderen, blijft de gemeentelijke bijdrage gelijk. Een eventueel begrotingstekort vangen we dan op via de algemene reserve.

	2021	2022	2023	Totaal
Prijzen				
Begroting 2022	1,50%	1,60%	0,00%	
Begroting 2023	2,50%	3,40%	3,00%	
Totaal	**1,00%**	**1,80%**	**3,00%**	**5,80%**
Lonen				
Begroting 2022	2,90%	1,60%	0,00%	
Begroting 2023	3,90%	1,50%	3,00%	
Totaal	**1,00%**	**-0,10%**	**3,00%**	**3,90%**
Correctie prijsontwikkeling 2021 en 2022			2,80%	
Correctie loonontwikkeling 2021 en 2022			0,90%	
Gewogen correctie nominale ontwikkeling 2021/2022			1,57%	
Gewogen correctie nominale ontwikkeling 2023			3,00%	
Totaal index gemeentelijke bijdrage 2023			**4,57%**	**4,57%**
Loon-/prijsverhouding				
Lasten begroting 2022 (x € 1.000)		65.679		
Personele lasten		42.466		64,66%
Materiele lasten		23.213		35,34%

Bijlage 3.
Balans meerjarenraming 2023-2026

Geraamde balans	Rekening 2021 per 31-12-2021	Raming per 31-12-2022	per 31-12-2023	per 31-12-2024	per 31-12-2025	per 31-12-2026
Activa						
Vaste activa	10.687	13.500	13.000	13.000	13.000	13.000
Voorraden	76	100	100	100	100	100
Uiteenzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	18.840	3.046	2.740	2.253	1.765	1.278
Liquide middelen	147	200	200	200	200	200
Overlopende activa	1.833	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal activa	31.583	18.846	18.040	17.553	17.065	16.578
Passiva						
Eigen vermogen	7.749	6.846	6.040	5.553	5.065	4.578
Voorzieningen	326	0	0	0	0	0
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	18.953	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Overlopende passiva	4.555	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal passiva	**31.583**	**18.846**	**18.040**	**17.553**	**17.065**	**16.578**

bedragen x € 1.000

Bijlage 4.
Taakvelden

In dit overzicht staan de baten en lasten van de verschillende taakvelden zoals bedoeld in het BBV. Dit overzicht is nodig voor het berekenen van de overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

	Begroting 2023		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**
0.1 Bestuur		-108	-108
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	113	-62	51
0.4 Overhead	5.659	-22.004	-16.344
0.10 Mutaties reserves	4.704	-3.898	806
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
0 Bestuur en ondersteuning	10.477	-26.072	-15.595
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.270	-2.145	125
1.2 Openbare orde en veiligheid	405	-347	58
1 Veiligheid	2.675	-2.492	183
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.478	-2.478	0
6 Sociaal domein	2.478	-2.478	0
7.1 Volksgezondheid	54.672	-39.260	15.412
7 Volksgezondheid en milieu	54.672	-39.260	15.412
Totaal	**70.302**	**-70.302**	**0**

bedragen x € 1.000

Bijlage 5.
EMU-SALDO

De GGD mag alleen geld beleggen in waardepapieren met weinig risico, bij instellingen die voldoen aan strenge eisen. We moeten de risico's beperken en dat gebeurt onder andere door:

- Een limiet voor het kasgeld, zodat er niet te veel kortlopende leningen zijn;
- Een norm voor de rente, zodat er een spreiding is in de vervaldata van de leningen en daarmee in wisselingen van rentepercentages.

In dit overzicht staan de bedragen en percentages die hierover duidelijkheid geven.

Omschrijving		2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
+1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-70	-1.099	-737	-487	-487	-487
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.319	1.503	1.572	1.572	1.572	1.572
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	274	0	0	0	0	0
-4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.736	4.713	466	466	466	466
+5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
+6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	0	0	0	0	0	0
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa						
	(tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord						
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
+8	Baten bouwgrondexploitatie:	0	0	0	0	0	0
	Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord						
-9	Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	326	326	0	0	0	0
-10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovengenoemde posten	0	0	0	0	0	0
+11	Verkoop van effecten:						
	a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	b. Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie ?	0	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	**-539**	**-4.635**	**368**	**618**	**618**	**618**

bedragen x € 1.000